

Sygn. akt I C 986/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Bartosz Kasielski

Protokolant: aplikant aplikacji sędziowskiej D. Ś.

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa A. G.

przeciwko (...) z siedzibą w H.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża A. G. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 986/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 sierpnia 2016 roku A. G. wystąpiła przeciwko (...) z siedzibą w H. o pobawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie w dniu 28 sierpnia 2011 roku w sprawie VI Nc-e (...) oraz przyznanie kosztów procesu. Jednocześnie powódka wniosła o udzielenie zabezpieczenie poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Km 628331/2016 oraz zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko powódka podniosła zarzut przedawnienia egzekwowanych należności, brak prawidłowego doręczenia nakazu zapłaty, brak istnienia zobowiązania z uwagi na niezawieranie jakiegokolwiek umowy cywilnoprawnej z pozwaną, jak również wątpliwości co do dopuszczalności inicjowania procesu w Polsce przez podmiot posiadający swoją siedzibą poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

(pozew k.3 – 6)

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Woli w Warszawie zwolnił A. G. od kosztów sądowych w części tj. w zakresie opłaty od pozwu, oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia, a przy tym stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi jako rzeczowo i miejscowo właściwemu.

(postanowienie k.20 – 22)

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 grudnia 2016 roku (...) z siedzibą w H. wniósł o oddalenie powództwa oraz przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowieź na pozew k.56 – 58)

Pismem procesowym z dnia 22 lutego 2017 roku A. G. podtrzymała dotychczas prezentowane stanowisko, przy czym na wypadek uznania braku zasadności wytoczonego powództwa wniosła o potraktowanie jej stanowiska procesowego jako skargi o wznowienie postępowania.

(pismo procesowe powódki k.79 – 80)

W toku rozprawy z dnia 28 lutego 2017 roku A. G. podtrzymała wniosek o ewentualne potraktowanie pozwu jako skargi o wznowienie postępowania.

(protokół rozprawy z dnia 28 lutego 2017 roku k.82)

Zarządzeniem z dnia 28 lutego 2017 roku odpis pisma procesowego A. G. wraz z odpisem protokołu rozprawy przekazano Sądowi Rejonowemu Lublin – Zachód w Lublinie celem nadania dalszego biegu skardze A. G. o wznowienie postępowania zakończonemu prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 29 sierpnia 2011 roku, wydanym przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w sprawie o sygnaturze akt VI Nc-e 591504/11.

(zarządzenie k.83)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

Nakazem zapłaty z dnia 29 sierpnia 2011 roku wydanym w sprawie sygnatura akt VI Nc-e 591504/11 Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie nakazał A. G., aby zapłaciła w terminie 14 dni na rzecz (...) z siedzibą w H. kwoty 840,74 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 maja 2011 roku oraz 210,54 złotych tytułem kosztów procesu albo w tym terminie wniosła sprzeciw.

(nakaz zapłaty k.36)

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie nadał nakazowi zapłaty z dnia 29 sierpnia 2011 roku klauzulę wykonalności.

(postanowienie z dnia 6 grudnia 2011 roku k.37v)

W dniu 19 stycznia 2012 roku (...) z siedzibą w H. wniósł o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika – A. G. w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w sprawie VI Nc-e (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Postanowieniem z dnia 20 maja 2013 roku komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone w sprawie Km 2464/12 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(wniosek o wszczęcie egzekucji k.1 akt Km 2464/12, postanowienie k.40 akt Km 2464/12)

W dniu 22 października 2015 roku (...) z siedzibą w H. złożył kolejny wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec A. G. w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w sprawie VI Nc-e (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne przeciwko A. G. prowadzone jest w sprawie Km 628331/15 przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w Warszawie.

(wniosek o wszczęcie egzekucji k.1 akt Km 628331/15)

A. G. nie uregulowała zadłużenia wynikającego z tytułu wykonawczego ani w całości, ani w części. (...) z siedzibą w H. nie zwolnił kobiety z długu.

(dowód z przesłuchania A. G. k.84)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności depozycji powódki oraz dokumentów zawartych w aktach postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc-e (...), a także aktach postępowania egzekucyjnych prowadzonych w sprawach Km 2464/12 oraz Km 628331/15.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Stosownie do treści art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście (pkt 1) lub po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne (pkt 2).

Istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jednak nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym, ma ono na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 k.p.c. jest wykonalność tytułu wykonawczego. Zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego, nie może więc być oparte na zarzutach poprzedzających wydanie tytułu egzekucyjnego (por. komentarz T. Erecińskiego do art. 840 k.p.c., Lex).

Podzielając w pełni powyżej zaprezentowany pogląd należy podkreślić, że w toku rozpoznawania roszczenia o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego orzeczenia sądu nie jest dopuszczalna ocena zdarzeń, które miały miejsce przed wydaniem tytułu egzekucyjnego, gdyż zmierzałoby to ewidentnie do badania słuszności wydanego orzeczenia, a w konsekwencji godziłoby w powagę rzeczy osądzonej. W judykaturze dominuje ugruntowany pogląd zgodnie z którym badanie w trybie art. 840 k.p.c. sprawy prawomocnie zakończonej nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy (por. wyrok SN z dnia 12 grudnia 1972 roku, II PR 372/72, wyrok SN z dnia 7 lipca 2005 roku, V CK 8/05, Legalis nr 94532, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2014 roku, I ACa 1408/13, Legalis nr 1023999). W konsekwencji w toku niniejszego postępowania nie mogły być poddane merytorycznej ocenie zarzuty zgłoszone przez A. G., a związane z przedawnieniem roszczenia na etapie wydawania kwestionowanego nakazu zapłaty (art. 118 k.c.), brakiem legitymacji czynnej (...) w kontekście umowy cesji wierzytelności (art. 509 k.c.), czy wreszcie brakiem skutecznego doręczenia nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie (art. 139 k.p.c.).

W tym miejscu należy wyraźnie podkreślić, że nakaz zapłaty wydany w sprawie VI Nc-e (...) wciąż korzysta z przymiotu prawomocności wraz z wszystkimi jej konsekwencjami w tym wynikającymi z art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Okoliczność ta ma istotne znaczenie z punktu widzenia przedmiotu niniejszego postępowania tj. pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego.

Skoro bowiem orzeczenie będące podstawą tytułu wykonawczego cechuje się prawomocnością, to niedopuszczalna jest ocena zdarzeń powstałych przed jego wydaniem oraz zarzutów, które mogły być zgłoszone w jego toku. Przeciwna

wykładnia prowadziłyby do ponownej merytorycznej oceny powództwa, co jak już wyżej wskazano nie jest możliwe w ramach postępowania opartego na treści art. 840 k.p.c. Tym samym Sąd nie był uprawniony do oceny zgłoszonych przez powódkę zarzutów przedawnienia oraz braku legitymacji czynnej, gdyż winny one być przedmiotem rozpoznania w toku postępowania zakończonym wydaniem nakazu zapłaty. Stanowisko to znajduje swoje odzwierciedlenie również w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2015 roku wydanego w sprawie P 7/12 ((...) Seria (...) 2015 nr 1, poz. 7), w którym Trybunał odwołując się do dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego podkreślił, że dłużnik nie może skutecznie kwestionować merytorycznej treści tytułu egzekucyjnego w postaci prawomocnego orzeczenia sądowego (orzeczenie SN z dnia 19 maja 1961 roku, sygn. akt I CR 540/60, OSNC nr 3/1963, poz. 53, wyrok SN z 12 grudnia 1972 roku, sygn. akt II PR 372/72, OSP z. 11/1973, poz. 222, uchwała SN z 27 czerwca 1996 roku, sygn. akt III CZP 73/96, OSNC nr 10/1996, poz. 134), a stan powagi rzeczy osądzonej pociąga za sobą również skutek w postaci prekluzji materiału procesowego (faktycznego) sprawy. To znaczy, że z chwilą uprawomocnienia się merytorycznego orzeczenia nie można podważać skutków prawomocnego już wyroku za pomocą zarzutów, których podstawą są okoliczności istniejące w czasie postępowania i przed wydaniem wyroku, jeżeli zostały one zgłoszone w trakcie tego merytorycznego postępowania, a także wówczas, jeżeli nie zostały one zgłoszone w trakcie tego merytorycznego postępowania (uchwała SN z 21 lipca 2010 roku, sygn. akt III CZP 47/10, OSNC nr 12/2010, poz. 165). W konsekwencji kognicja Sądu w ramach niniejszego postępowania ograniczała się do ustalenia, czy po powstaniu tytułu egzekucyjnego wystąpiła którakolwiek z sytuacji opisanych przez ustawodawcę w dyspozycji art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdził wystąpienia żadnej z okoliczności uprawniającej do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego chociażby w części. Powódka sama przyznała, że nie regulowała zadłużenia w żadnej części, a pozwany nie zwolnił jej z dług w jakimkolwiek zakresie. Co więcej należność stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty nie uległa także przedawnieniu – art. 125 § 1 k.c. Od daty wydania nakazu zapłaty (29 sierpnia 2011 roku) nie upłynął określony w treści powyższego przepisu 10 – letni termin. Z uwagi zaś na przerwanie biegu przedawnienia poprzez dwukrotne wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawach Km 2464/12 oraz Km 628331/15 (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.) nie sposób rozpatrywać ewentualnego przedawnienia roszczeń ubocznych naliczanych przez wierzyciela po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty, gdyż nie upłynął termin 3 letni skutkujący przedawnieniem dalszych odsetek choćby w części.

W tym miejscu należy również podkreślić, że Sąd nie jest uprawniony w ramach niniejszego postępowania do oceny skuteczności doręczenia odpisu tytułu egzekucyjnego w kontekście normy art. 139 k.p.c. Pomijając w tym miejscu analizę tego, czy w istocie doręczenie nakazu zapłaty przeprowadzone zostało w zgodzie z treścią przytoczonego przepisu, argumenty powódki zacierają w istocie nie tyle do wykazania przesłanek pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, a do kwestionowania jednej z podstawowych przesłanek warunkujących uznanie orzeczenia za tytuł egzekucyjny – jego prawomocności. Takie zarzuty nie są zaś przedmiotem rozstrzygnięcia w ramach powództwa opartego na treści art. 840 k.p.c. Innymi słowy negowanie prawomocności orzeczenia sądowego nie może zostać skutecznie dokonane w tym trybie postępowania. Ewentualna utrata przymiotu prawomocności prowadziłyby do braku tytułu wykonawczego, którym zgodnie z art. 776 k.p.c. jest tytuł egzekucyjny (w tym prawomocne orzeczenie referendarza sądowego – art. 777 § 1 pkt 1¹ k.p.c.) zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Brak tytułu wykonawczego czyniłby zaś powództwo o pozbawienie go wykonalności tym bardziej bezzasadnym.

Reasumując powyższą część rozważań należy zaznaczyć, że jeżeli zdaniem A. G. nie doszło do skutecznego doręczenia nakazu zapłaty z dnia 29 sierpnia 2011 roku, co niewątpliwie miałyby wpływ na kwestię prawomocności wydanego orzeczenia (por. postanowienie SN z dnia 3 lipca 2008 roku, IV CZ 51/08, Lex nr 447673, postanowienie SN z dnia 22 marca 1995 roku, II CRN 4/95, Lex nr 50590, postanowienie SN z dnia 18 marca 2009 roku, IV CNP 87/08, Lex nr 603176, wyrok SN z dnia 20 maja 1998 roku, I CKU 32/98, Lex nr 1673605), to okoliczność tą powinna podnosić przed Sądem Rejonowym Lublin Zachód w Lublinie, albowiem ten organ jest władny dokonać oceny wystąpienia przesłanek z art. 139 k.p.c., a następnie stwierdzić, czy wydane przez niego orzeczenie uzyskało status prawomocności.

Z powyższych względów powództwo podlegało oddaleniu.

Na marginesie jedynie należy zaznaczyć, że w toku niniejszej sprawy nie było możliwe rozpoznanie ewentualnego żądania powódki zgłoszonego w piśmie procesowym z dnia 22 lutego 2017 roku. Skarga o wznowienie postępowania stanowi jeden z nadzwyczajnych środków zaskarżenia, dla którego ustawodawca przewidział odrębny tryb i przesłanki – art. 399 k.p.c. i następne. Nie jest zatem dopuszczalne w ramach jednego postępowania rozpoznanie zarówno pozwu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oraz skargi o wznowienie postępowania. Jednocześnie w kontekście normy art. 193 k.p.c. nie sposób przyjąć, aby dopuszczalna była przedmiotowa modyfikacja żądania pozwu w nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim pozostaje skarga o wznowienie postępowania.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek przeciwstawiający się obciążeniu powódki obowiązkiem ich zwrotu na rzecz strony pozwanej. A. G. nie była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, a wytaczając powództwo mogła być subiektywnie przekonana o zasadności podnoszonych racji, w szczególności w kontekście zgłaszanych wątpliwości związanych z prawomocnością nakazu zapłaty. Uwzględniając przy tym stan majątkowy obu stron procesu Sąd uznał, że odwołanie się w realiach niniejszej sprawy do zasady odpowiedzialności za wynik procesu stałoby w sprzeczności z elementarnym poczuciem sprawiedliwości.